

KODIN OSASTO

KEITTIÖN PAIKKA FARMITALOISSA

Varovaisen laskelman mukaan työskentelee joka päivä noin kahdeksan miljoonaa naista tässä maassa farmien keittiöissä, useat heistä hyvin pitkää työpäiviä. Olisi sentähden tärkeää, että keittiöitä rakennettaessa ja korjattaessa ne laitettaisiin niin käytännöllisiksi kuin suinkin on mahdollista, niin että niissä työskenteleviltä säästyisi liika työtä ja liika askeleita ja että ne tarjoaisivat tarpeeksi valoa ja tekisivät työn mahdollisimman hauskaksi.

Keittiö on paras sijoittaa talon nurkkahuoneeksi tai erityiseksi lisärakennukseksi, niin että valoa voidaan saada ainakin kahdelta puolelta ja ilmanvaihto hyväksi.

Mille ihmisuunnalle keittiö olisi sijoitettava, riippuu tietysti paikallisista olosuhteista ja siitä, mikä kukaan emäntä parhaiten mielii. Tavallisinta on sijoittaa keittiö niin, että aamupäivän aurinko pääsee sinne paistamaan. Ei myöskään ole unhottava keittiön sijoittamisessa hyvää näköalaa.

Keittiö samoin kuin muutkin asuinrakennuksen huoneet ovat navettaan ja ulkokuoneisiin nähden sijoitettavat niin, ettei tuuli tuo niistä epämiellyttäviä tuoksuja ja kääpää. Myöskin on katsottava, ettei keittiö tule semmoiseen paikkaan, mihin ulkoa ikkunoitten ja ovien kautta tien pölyt tunkeutuvat. Paras on pitää keittiön lähin ulkopuolinen ympäristö nurmikona ja tehdä siihen johtavat tiet alueesta, joka ei pölyse. Siistit kunnossa pidetyt tiet ja niin ikään siisti kunnossa pidetty takapiha tarjoavat keittiössä työskenteleville mieluisaa silmäruokaa.

Vaikka keittiö onkin kodin keskusta ja pääasiallisesti työhuone, niin ulottuu siltä toiminta myöskin muihin huoneisiin, minkä tähden ne huoneet, kuten ruokavaruus, ruokailuhuone, kellarit, halkovaja ja muut varastohuoneet on järjestettävä niin läheiseen yhteyteen keittiön kanssa kuin suinkin mahdollista liikityksen ja liika-askeleitten säästämiseksi.

Keittiössä ja sen läheisyydessä on tilaa varattava työpöydälle, pesukäsitteille, uunille, jääkaapille sekä muutamille eri korkuisille tuoleille, joista yhden tulisi olla nojatuolin, missä emäntä saa levätä odotellessaan veden kiehumista tai leivän paistumista. Jääkaappi on paras sijoittaa niin, että se voidaan täyttää joko ulkopuolelta tai käytävästä, mikä säästää lattian puhdistamista. Erityinen huone olisi, jos suinkin mahdollista, rakennettava pyykin pesua varten ja siihen voidaan yhdistää pesuhuone, mihin työstä tulevat voivat jättää yövaatteensa ja missä he voivat peseytyä. Terveystieteistä syistä olisi kartettava ovien tekemistä makuuhuoneesta tai kylpyhuoneesta suoraan keittiöön.

Lapset ja sukupuoliasiat.

"Suuri enemmistö pojista saa ensimmäiset tietonsa sukupuoliasioista huoneista lähteistä jo ennen kuin ovat täyttäneet kymmenen vuotta. Melkein säännöllisesti saavat he nuo tietonsa vanhemmilta pojilta. Nuo sitten saadut tiedot ovat usein semmoisia, että ne johtavat ja kiihottavat sukupuoliväärinkäytöksiin kahdentoista ja viidentoista ikävuoden väliin."

Edellä oleva lainaus on otettu eräästä raportista, joka sisältää kertomuksen laajasta yliopistopireissään toimitetusta tutkimuksesta, minkä tarkoituksena on saada selville, mikä sukupuoliasian järkipäinen opettaminen lapsille voisi tehdä tarttuvien sukupuolitautilien levenemisen estämiseksi. Kaksi asiaa saatiin varmasti selville. Ensimmäinen oli se,

että jos vanhemmat laiminlyövät kertoa lapsilleen mitä näiden tulisi tietää, niin lapset oppivat vanhemmilta tovereiltaan mitä heidän ei pitäisi tietää. Toiseksi, että huonot tiedot sukupuoliasioissa ovat sukupuolitautilien paras levittäjä.

Ryhtyessään taistelemaan sukupuolitauteja vastaan on Yhdysvaltain yleinen terveysvirasto tullut huomamaan, että ensi töiksi on saatava poistetuksi suuren yleisön tietämättömyys tämän kysymyksen suhteen. Vanhempien ja opettajain on opittava ymmärtämään, että lasten on myrkyllänsä mahdotonta kasvaa aikuisiksi saamatta tietoja sukupuoliasioista joltakin taholta. Heidän olisi saastuttava niistä tiedoista ja vaikutelmista, mitä he varmasti tulevat saamaan vanhemmilta tovereiltaan.

Vanhemmat ja opettajat saavat hyödyllisiä tietoja ja opettavaa kirjallisuutta, kun kirjoittavat osoitteella: "Information Editor", U. S. Public Health Service, Washington, D. C. — Pyytäkää lentolehtisiä D. ja F.

SYÖPÄLAISET PÄÄSSÄ

Täit päässä eivät ole ainoastaan kiusallisia sen kutkan tähden mitä ne aiheuttavat, vaan ovat ne myöskin tautien, kuten esimerkiksi lavautaudin, levittäjiä.

Täiden hävittäminen poikien päästä ei ole niin vaikeaa kuin tyttöjen päästä. Tarvitsee vaan leikata tukka lyhyeksi ja perinpohjin pestä ja hängata päänahka, niin täit häviävät.

Mutta tyttöjenkään päästä ei ole niin erittäin vaikeaa poistaa täitä, ainakin väliaikaisesti. Se tapahtuu minä antiseptisen aineen tahansa runsaalla käyttämisellä. Mutta jos sairautta olevia täin sikiöitä ei myöskin hävitetä, niin jää apu ainoastaan väliaikaiseksi.

Parhain ja luotettavin keino on käyttää tavallista palo-öljyä tai raakaa petroleumia. Hiukset kastellaan litasella öljyllä ja öljyssä kasteltuja vaatesiekkaleita palmikoidaan huusten kanssa letkiksi, ja pää peitetään umamysyllä. Öljyllä kastelu uudistetaan seuraavana aamuna ja iltana. Sen jälkeisenä aamuna pestään pää saippualla ja vedellä.

Jos näitä ohjeita tunnollisesti noudatetaan, niin häviävät kaikki täin sikiöt ja täit loppuvat päästä.

Saivarta jää kumminkin hiuksiin vielä suuri joukko ikäväksi muistoksi täistä. Monenlaisia eri menetettyjä tapoja on suositeltu niiden poistamiseksi; parhain niistä lienee tiheän lämpöisessä etikassa kastetun kamman alkera käyttäminen.

Täitä tavataan kaikkiin kansaluokkiin kuuluvien lasten päässä ja heinimmissäkin kouluissa, niin että ne eivät, kuten usein luullaan, ole yksinomaan vaan köyhien lasten valva-

Erään perhepalvelijattaren muistiinpanoja

Kirj. M. S.

Niinä muutamina vuosina, joita kulutin perhepalvelijattarena näin yhtä ja toista sellaista, joka häipymättömanä on muistossani säilynyt. Se on omiaan kuvaamaan tai osoittamaan, minkälaisista on elämä kummassakin yhteiskunta luokassa, eli mitä palveluustyttö näkee palvellessaan köyhä ja rikkaita.

Ensimmäinen paikka oli työläiskoti. He olivat köyhiä, lapsia oli heillä puoli tusinaa. Lapset tekivät alinomaa kaikellaista ilkeyttä ja tappelivat keskenään. Vaikka isäntä ja e-

mäntä huutoivat ruoskalla, huutaen ja pauhaten kurittivat, niin siitä ei ollut vähääkään apua. Heti kun he silmän välittivät ja vanhemmat olivat pois paikalta, alkoi sama meteli uudelleen. Ihmettelin, miten perheen äiti jaksot kestää tällaista elämää päivästä päivään, vuodesta toiseen.

Mustin tuon tavallisen lauseman: "säästä vitsea, turmele lapsesi". Tulin siihen johtopäätökseen, että tuo lause ei pidä paikkaansa. Nämä lapset eivät ainakaan saaneet vitsea puutteessa kasvaa.

Kiti valitteli usein: mitä tekisi, että heistä saisi tottelevaisia ja kilttejä lapsia?

Sanoin: "antakaa vitsea tulen ruuaksi, niin näette pian, mitä siitä on hyötyä. Käyttäkää enempi hyviä sanoja, mutta vähemmän vitsea."

Lapsille puhelin seuraavaan tapaan:

"Kiltit lapset, älkää toisianne tuolla tavalla pieksäkö. Ei hyvät pojat ja tytöt tapaa keskenään tapella. Pahat lapset vain tuollaista meteliä pitävät. Ette suinkaan tekään halua olla ilkeitä lapsia, vai mitä Eenokki! Ja samalla tavalla kyselin yhä uudelleen.

Eivät he halua pahoja lapsia olla, päättivät he, mutta se lupaus usein unohdettiin ja niin alkoi melu uudelleen. Silloin taas koetin vedota lasten tunteisiin.

"Olettepa te sittenkin pahoja lapsia. Näettekö miten suruisaan vanhempanne ja me isot ihmiset olemme, kun te olette tuollaista. Ette suinkaan halua, että isistä ja äidistä pian tulee vanhoja ja että he pian kuolevat pois, kun te saatatte heille niin suurta surua olemalla tottelemattomia. Ei ole kaunista, että lapsi ei kuuntele, mitä äiti ja isä sanovat."

"Niin, mutta isä ei sano, hän vaan lyö piiskalla", sanoo Eenokki syyttävänä.

"Katso, isäsi on väsynyt työstä ja hänen kärsivällisyytensä on loppunut, kun te aina pidätte tuollaista elämää. Koittakaa nyt olla siivosti ja leikkää sovinnessa ja antakaa isän ja äidin neuvoille arvoa. Antakaa heille anteeksi, jos he väsyneenä saivatkin joskus teille kiivaammin ja pahasti sanomaan. Ei ole kaunista torua vanhemmilleen vastaan joka iltana. Teillä on kylmä maailma vielä edessäänne, siksi koettakaa nyt kiltinä leikkää, kun olette pieniä ja teillä on kodin suloinen lämmin ympäristö."

Minun ei tarvinnut kauan tällä tavalla heille puhua, kun he olivat mitä herttaisempia tyttöjä ja poikia. Vanhemmat hävittivät ruoskat pois, joita oli joka seinällä riipumassa.

Siitä paikasta lähdin pois kohden uusia kokemuksia.

Seuraava paikka oli myös kurja työläisen koti. Näin, että isä on juomari, äiti on salraas. Lapset ovat ikkälaisia ja näkijisiä. Huoneessa ei ole juuri mitään huonekaluja. Kaikki tarvat ovat kun panttilainastosta koottuja kapineita. Kaikki palkat ovat aivan surkeassa kunnossa.

Kuulin tuon perheen suuresta häädystä. Menin katsomaan, jos voin heitä auttaa ja voinko mitään siellä tehdä heidän hyväkseen. Surullinen oli se näky, joka kohtasi heti alussa. Isä salraasti köhmelöä, viikkokautisen juopottelun seurauksia. Äiti makasi vuoteessa niin sairaana, että ei voinut puhua. Koetin siistää ja ottaa vaimoparan vuodetta. Sitten halusin pestä hänen kuumiesia kasvojaan ja suorita hänen hiuksiaan. Mutta kun hän veti, niin en löytänyt koko talosta yhtään tippaa. Ei ollut vettä eikä puuta. Vesi oli kuudensadan jalan etäisyydestä kannettava ja puuta ei ollut muusilta saatavissa, kun metsästä, joka oli noin neljäsoosa mailia kaukana. Pysyin miestä hankkimaan puuta. Hän lähti. Pian oli uunissa tuli ja vettä kiehumassa. Sain vaimon ja lapset puhdistettua.

Sitten katselin, mitä heille ruuaksi laittaisin. Ruokahyllyt olivat tyhjiä, en löytänyt muuta kun suoloja ja nisujauhoja. Niistä keitin puuroa, mutta heillä ei ollut edes puurotautoa. Lehmä oli, mutta sekään ei silloin lypsänyt. Hän naapurista mattoa ja kehoitin ihmisten hankkimaan lääkärin apua ja ruokaa tälle perheelle. Mies kertoi, heillä ei ole yhtään rahaa. "Olen niin kauan juonut, kun rahat riittivät", sanoi isä.

Hän puhui avoimesti, kirosi pahettaan, josta ei voinut luopua, vaikka halusi. Vaino vähitellen parani.

Tällä vaimolla oli paljon kärsimyksiä juopon miehensä tähden. Mies oli juovuspäissään hirveä tappelija. Hän joutui tappelustaan usein vankilaan, vaan tuo paljon kärsivä vaimo oli aina valmis hänet sieltä pois ottamaan. Perheen viimeisillä rahavaroilla hän aina maksoi sakot. Ihmiset kehottivat hänen antamaan miehen olla vankilassa tai ottamaan hänenstä avioeron, mutta vaimo aina vastasi, että ei hän tule iinkään toimeen neljän lapsen kanssa. Hän käsitti, että mies oli auttamaton juoppo, ympäristö oli hänestä kasvattanut sellaisen. Hän tiesi, että mies pitää perheestään. Selvinä ollen hän oli ahkera ja viihtyi hyvin kotona. Usein hän oli puhjennut kyyneliin ja valittanut, miten kurja isä hän olkeastaan on. Harvoin hän kävi kotona, kun oli juovuspäissä. Vaino silloin itki ja murehti miestä, kun tiesi hänen olevan noilla reissuillaan. Täällä naisella oli toivo, että kerran tulee kieltolaki voimaan ja pelastaa hänet kurjuudesta. Kieltolaki tuli, mutta väkijuomat eivät loppuneet. Tuo kirottu tulijuoma toi hänelle yhä uusia kärsimyksiä. Nyt on vaimo maan mustassa mullassa ja saanut viimeinkin levon. Lapset ovat orpokodissa ja mies vain yhä juo.....

Sellainen oli kokemukseni siitä perheestä.

Kolmas paikka. John joutuin, oli keski-ikäisen leskivaimon koti. Leski oli kokolalla varakas. Häneltä oli toinen mies juuri kuollut. Ensimmäisestä vaimosta jäänyt, kahdenkymmenen neljän vuotias poika koetti hoitaa isännän tehtäviä isäpuolen kuoleman jälkeen. Äiti on saatturi, hän ei anna rahaa, vaan riitelee alinomaa pojan kanssa. Leskellä on kallekkaan kuusi lasta.

Hän riitaantuu yhä enemmän vanhemman pojan kanssa, poika jättää hänet. Leski ottaa vieraan, jonka kanssa hän koettaa pitää ruokalaa metsämiehille. Vaino keittää kuoripöytäisiä perunoita, antaa niitä suolaisen lihan ja mustan leivän kanssa. Myy viinaa, kerää rahaa, säästää..... säästää.....

Lapset jättävät hänet, menevät mailmalle. Leski menee kolmannen kerran naimisiin. Uusi mies on luulotautinen..... Elämä on ainaista riitaa. Äiti ei ole sosialisti. Mutta lapsista tulee vanhan järjestelmän vihollisia ja uuden rakentajia. Elämä heidät siihen kouluuttaa. Olin nähnyt heidän elämänsä tarpeeksi, joten taas muutin.

Joutuin työläisperheeseen, jossa oli kahdeksan lasta, yhdeksäs juuri saapuv.

Mies käy joka päivä työssä, ei juo, eikä pelaa korttia. Hän ei ota osaa yhteistoimintaan, vaan omaa täydellisen yksilöllisen ajatuskannan. Usein muistaa hän sanoa:

"Kun pojat kasvavat miehiksi, niin sitten ei ole hätää."

Pojat ovat nyt täysikäisiä, kulkevat säännöllisesti työssä, niinkuin isäkin. Vaan miten onkaan, pojilta ei jouda rahaa isälle. Palkka on alhainen, ruoka ja vaatteet maksavat paljon. Ei rahat riitä kunnollisesti omiksi tarpeiksi.

Isä huokaa: "Ei noista pojistakaan ollut mitään hyötyä."

(Jatk.)